

BIDDAGS-PREDIKATIE.

H O Z E A IX: 12.

Want ook wee hun, als Ik van hen zal geweken zijn.

Wanneer eens Gods getrouwe dienstknecht Mozes, den heerlijken en gezegenden staat van het volk van Israël, boven dien, van alle de volkeren des aardbodems, op het hoogste wilde roemen en verheffen, bediende hij zich, van deze merkwaardige uitdrukking: *want wat groot volk is er, welke de goden zoo nabij zijn, als de Heere, onze God, zoo dikwijls wij Hem aanroepen?* gelijk wij dat zoo vinden Deuter. IV: 7. Mozes stelt hier, aan de kinderen van Israël, hunnen gelukkigen, en gezegende staat voor oogen, die bijzonder daarin gelegen was, dat *de Heere, hun God, hun zoo nabij was, zoo dikwijls zij Hem maar aanriepen.* Door Gods nabijheid onder, en bij het volk van Israël, verstaat hij Gods groote goedertierenheid, Zijne genadige hoede en bescherming, voor en omtrent de Israëlieten, waardoor Hij, met Zijne Goddelijke gunst en zegenrijke bewaring, alzins nabij hun was, en hunne gebeden verhoorde, zoo menigmaal zij Hem maar, met eenen waren ernst aanriepen; want, dan wordt de Heere gezegd, nabij een volk te zijn, wanneer Hij met Zijnen zegen, genade en bescherming hen, gelijk als omringt, en hen van alle kanten, grootelijks begunstigt; dan is Hij zonderling nabij hun, en in het midden van hun tegenwoordig; zoo dat, zoo ras zij Hem maar aanroepen, Hij tot hunne hulp, en bescherming vaardig staat; gelijk wij dat zoo vinden Psalm CXLV: 18, *de Heere is nabij allen, die Hem aanroepen, allen die Hem aanroepen, in der waarheid.* En op zoo eene wijze,

was de Heere nu ook, nabij het volk van Israël; meer, dan bij eenig volk van den aardbodem; Hij beminde dat volk grootelijks, als zijnde Zijn eigen volk, dat Hij, op eene zoo wonderlijke wijze, uit de handen hunner vijanden verlost had, en dat Hij voornemens was tot den hoogsten top van luister en heerlijkheid te verheffen; en daarom was Hij nu met Zijne zegeningen, genadige hoede en bescherming, hen zeer nabij, zich dag en nacht, in eene wolk- en vuurkolom, in het midden van hun vertoonende. En in die genaderijke nabijheid des Heeren, stelt nu hier de man Gods, Mozes, den gezegenden en gelukkigen staat, van het volk van Israël, boven alle andere volken van den aardbodem, gezegend te zijn. En waarlijk geliefden! zulks doet hij met regt; want, om het geluk en welvaren van een volk te verheffen, is er niet anders noodig, dan maar te kunnen roemen, dat de Heere nabij zulk een volk is. Grooter zegen en geluk, kan er niet wezen, dan des Heeren dierbare en genadige nabijheid; die brengt een volk alle veiligheid, alle bescherming, allen zegen, en alle tijdelijke en geestelijke welvaart aan; zoodat een volk, dan eerst regt gelukkig kan genoemd worden, als er God, de Heere nabij is. Maar, bestaat daarin het hoogste geluk en welvaren, van een land of volk, dat het God, den Heere nabij zich heeft, zoo spreekt het van zelve, dat het grootste ongeluk, en rampzaligheid van een volk, dan ook noodzakelijk daarin gelegen is, dat de Heere Zijne genaderijke nabijheid, van hen komt weg te nemen; en dat Hij, uit het midden van hun, met Zijnen zegen, gunst en bescherming, henen gaat en weg wijkt. Wanneer Hij, zoodanig een Land of volk, in Zijnen toorn verlaat, en van deszelfs bescherming, heil en welvaren, de hand aftrekt, en hen laat varen, dat is het allerdroevigste en zwaarste oordeel, dat er kan bedacht worden; dan gaat een volk, van dat oogenblik af aan, met groote schreden, naar deszelfs ondergang en verderf toe; dan is het geheel uit en gedaan, met deszelfs voorspoed en welvaren; dan staat er niet, dan allerhande rampzaligheid en ellende voor de deur. Hierom is deze, de allergrootste straf, die Hij aan een volk bedreigen kan, dat Hij hen zal verlaten, en van hen zal wijken. Zoo eene bedreiging is dan eene gewisse aankondiging, van

eens volks ondergang en verwoesting; en hoe naar is het er dan niet gesteld, als de Heere deze, Zijne bedreiging, ook met der daad uitvoert, en van een volk weg wijkt. Ongelukkiger, bedroefder en rampzaliger staat, kan er niet bedacht worden, alle oordeelen en bezoeken, van den Allerhoogsten God zijn ligt; maar henen te gaan, en van een volk weg te wijken; o! bedroefder oordeel, zwaarder straffe, kan er niet gevonden noch bedacht worden. Waartoe dit met eenen breeden omslag van woorden, verder vertoond en opengelegd? Hoort! hoe God, de Heere er zelve van spreekt, in de voorgelezene woorden van onzen Tekst, daar Hij dat Israël, dat Hij eertijds zoo nabij was, nu om deszelfs zonden en gruwelen, dus vreesselijk bedreigt, zeggende, door den mond van Zijnen knecht Hozea: *want ook wee hun* enz.

Alvorens deze woorden zelve te verhandelen, is het wederom noodzakelijk geliefden! eenige dingen, dienende tot een klarer begrip en verstand van dezelve, vooraf aan te merken, en uwen aandacht voor te houden. Hozea, uit wiens Godspraken deze woorden genomen zijn, is de eerste geweest, van alle de zestien Profeten, die na den dood van Salomon, en de scheuring der twaalf stammen in Israël, geprofeteerd heeft. Hij heeft beginnen te profeteren, omtrent een grooten acht honderd jaren voor de geboorte van Christus; volgens de netste tijdrekening, in het jaar 682, na den uitgang der kinderen Israëls, uit Egypten; en dus bij de 200 jaren, voor den Profeet Jeremias, die de laatste geweest is, van de Profeten, die voor de Babylonische gevangenis, onder de Joden geprofeteerd heeft. Deze tijdrekening moet wel worden in acht genomen; want daaruit kunnen wij leeren begrijpen, den regten toestand, van het volk Israël, in de dagen van ieder Profeet. Onze Hozeas nu, heeft geprofeteerd, onder vier bijzondere Koningen van Juda; en onder verscheiden koningen van Israël: want Juda en Israël, die te voren maar een eenig volk waren, waren nu na Salomons dood, in twee bijzondere volken verdeeld, of liever gescheurd geworden, die ieder hunne afzonderlijke Koningen hadden; van welke de een genaamd wierd, Koning van Juda; dat is, van de twee stammen Juda en Benjamin, die zijne regering en hof had te Jeruza-

lem; de andere Koning van Israël; dat is, van de tien andere stammen, die zijn hof en regering hield te Samaria; zoodat Israël en Juda, dan nu twee bijzondere volken en koninkrijken waren, die beiden hunne Profeten hebben gehad, die onder hen profeteerden; want, alle de Profeten, hebben niet te gelijk, in Juda en Israël geprofeteerd; maar er zijn er geweest, die maar alleen, of in Israël, of in Juda geprofeteerd hebben. Doch, wat onzen Profeet aanbelangt, die heeft geprofeteerd, voor beide deze volken, voor het volk van Juda, en voor dat van Israël, gelijk dat klaarlijk, uit den inhoud van zijne Godspraken zelve, kan worden afgenomen, die niet anders zijn, dan een bundel van boet-predikatiën. door hem, in verscheiden tijden, voor de Joden en Israëlieten gedaan, waarin hij hun beider zondige gruwelen en goddeloosheden, levendig voor oogen stelt, en hen daar over bedreigt en voorzegt, des Heeren toorn, en toekomende oordeelen, die hun in volgende tijden eens zekerlijk zouden overkomen: hoe Juda zoude gestraft worden, door middel van de Babyloniërs; en Israël, door de Assyriërs, daar zij beide, zoo eens, om hunne goddeloosheid, gevatkelijk stonden weggevoerd te worden; de een naar Babel, de ander naar Assyriën. Ziet! op deze wijze, liet de Heere, deze Zijne oordeelen alzo, lang te voren, door onzen Hozeas, die de eerste van de Profeten was, het volk aankondigen, ten einde, of het ook iets konde doen, om hen, in hunne goddeloosheid tegen te houden, en hen op te wekken, tot beterschap en bekeering.

Wat nu ons Tekstkapittel aanbelangt, dat behelst in zich, eene profetische predikatie, die Hozea gedaan heeft op zekeren tijd, voor het volk van Israël, zijnde de tien stammen, die zich, gelijk wij gezien hebben, van de twee andere stammen, Juda en Benjamin, hadden afgezonderd, en een bijzonder koninkrijk hadden opgericht, verrichtende hunnen Godsdienst, in eenen afzonderlijken tempel, die zij zich gebouwd hadden, op den berg Gerizim, bij Samaria. Deze tien stammen zich aldus, na Salomons dood, onder Jeroboam, hunnen Koning, van het overige ligchaam van Gods volk, hebbende afgescheurd, kwamen zij al vroeg te vervallen, tot den vuilen afgodendienst der heidenen; verlatende

hunnen vaderlijken God; en eerende, in Zijne plaats de vuile afgoden. Behalve dat, waren deze tien stammen van Israël, in dezen tijd ook vervallen in allerhande goddeloosheid en gruwelen; gaande daarin, de twee stammen, Juda en Benjamin zeer verre te boven; ofschoon onder die twee stammen thans, het verval van den waren Godsdienst, ook reeds vrij groot was. Tegen deze vuile afgodendienst en goddeloosheid der Israëlieten, profeteerde hier nu Hozea, in dit ons Tekstkapittel; en vaart er, in de negen eerste verzen, zeer hevig tegen uit, hen bedreigende de vreesselijke oordeelen des Heeren, die hun daar over zekerlijk nakende waren. Met het tiende vers, maakt de profeet eene verandering van spraak-wending; en, daar hij tot nog toe, zelve gesproken had, voert Hij nu God, den Heere, sprekende in, en dat wel, op deze wijze. Vers 10 haalt God aan, en vertoont aan de tien stammen van Israel, de groote weldaden, die Hij eertijds, aan hunnen Vaderen bewezen had; en tevens dier Vaderen snoode ondankbaarheid, zeggende: *Ik vond Israël als druiven in de woestijne* enz. Dewijl nu deze, tegenwoordige Israëlieten, in alles, de goddeloosheden, en den gruwelijken afgodendienst hunner vaderen, niet alleen navelolgen, maar die zelfs nog zeer verre te boven gingen, zoo is het, dat God, de Heere, hier nu verder laat volgen eene bedreiging, van Zijne vreesselijke oordeelen; waarmede Hij het goddelooze volk van Israël eens, te zijner tijd zoude straffen en bezoeken, wegnemende alle hunne heerlijkheid, en uitroeiende hunne kinderen, al terstond na hunne geboorte, en zelfs in 's moeders ligchaam: Want zoo spreekt de Heere, *aangaande Ephraïm* enz. Dit vreesselijk oordeel bevestigt de Heere nader, in ons Tekstvers, daar Hij den Israeliten bedreigt dat, wanneer zij al eenige van hunne kinderen, mogten in het leven houden en grootbrengen, Hij er hun als dan, toch evenwel van zou berooven, zeggende: *ofschoon zij ook hare kinderen mogten grootmaken, ik zal ze er toch van berooven* enz. Doch, hiermede nog niet vergenoegd, komt de Jehovah nu nog verder, in de woorden van onzen Tekst, en bedreigt aan de Israelieten, de aller schrikkelijkste straffen en bezoeken, die Hij over een Land of volk, wegens hunne gruwelen en goddeloosheid kan brengen,

bestaande in eene geheele verlatenheid en wegwijking van hun, zoodat Hij naar hen, niet meer zoude omzien, maar hen geheel, aan hun verderf en verwoesting zoude overgeven; dus luidt des Heeren verschrikkelijke bedreiging: *want ook wee hun* enz. Woorden geliefden! die niet anders zijn, dan eene levendige vertooning, van het allerrampzaligste oordeel, dat eens in der tijd, over de tien stammen van Israël, wegens hunne afgoderijen en goddeloosheden, zeker zoude komen; zijnde daarin gelegen, dat God de Heere eens Zijne hand, geheel van hen zoude aftrekken; met Zijne zegenrijke hoede, en genadige bescherming, ten eenemaal van hen zoude wijken, hen voor altijd begeven en verlaten.

Ons oogmerk was, deze woorden eerst kortelijk te verhandelen, en die dan, naar tijdsgelegenheid, op ons zelve, en op ons Land toe te passen. Gave God! dat het met Zijnen Heiligen zegen mogt gepaard gaan, en dat het nog van eenige vrucht mogt wezen, voor onze zielen! o Jehovah! aanbiddelijke God! wijkt toch niet geheel van ons weg! maar weest nog eens, in dit uur, krachtdadig bij en met ons! of het mogelijk nog eens konde dienen tot uwe eer, en tot onze bekeering en behoudenis! Amen.

Wij zullen onze Tekstwoorden verhandelen aandachtig! in deze orde: (1) Eerst zullen wij beschouwen het oordeel zelve van God, dat over de tien stammen van Israël komen zoude, hierin bestaande, dat de Heere *van hen zou weg of afwijken*; en dan (2) hunnen beklagelijken en rampzaligen toestand, onder dit verschrikkelijk oordeel, die ons hier vertoond wordt, door het bedreigend, en beklagend woordje *wee*, want *ook wee hun* enz.

Wat dan het verschrikkelijk oordeel van God, over het volk van Israël aanbelangt, dat stelt de Heere daarin gelegen te zijn, dat Hij van hen zoude weg wijken. Het Hebreeuwsch grondwoord, van de onzen, door van iemand weg te wijken vertaald, beteekent eigenlijk zooveel, als henen gaan; weg trekken; ergens van afwijken enz. En dus geeft het dan te kennen, eene scheiding of afzondering van twee zaken, die te voren bij een, en te zamen gevoegd waren. In zulken zin, komt het zeer dikwijls voor in Gods Woord, en wordt daar gebruikt van alle zaken en personen,

tusschen welken eene scheiding of afzondering geschiedt. Zoo wordt het genomen, voor van den regten weg af te wijken, en dien te verlaten; voor van des Heeren geboden af te wijken enz. Onder anderen vinden wij dat woord nu ook gebruikt van God, den Heere; om in Hem te beteekenen, dat Hij iemand verlaat en van hem afwijkt, door hem Zijne gunst, genade en bescherming te onttrekken, en hem zoo geheel te begeven, zoo dat hij aan zich zelve wordt overgelaten, en zonder den Heere wandelt; hetgeen dan eene gewisse voorbode is, van zoo iemands aannaderenden ondergang. Zoo vinden wij het van den koning Saul, 1 Sam. XVIII: 12, daar wij lezen: *en Saul vreesde voor David; want de Heere was met hem, en Hij was van Saul geweken.* En zoo sprak Saul naderhand zelve, tot den gewaanden Profeet Samuel, 1 Sam. XXVIII: 15, *ik ben zeer beängstigd, want de Philistijnen krijgen tegen mij, en God is van mij geweken, en antwoordt mij niet meer.* Zoo hier, in onzen Tekst nu ook; de Jehovah bedreigt, aan de tien stammen van Israël, dat Hij van hen zoude weg wijken. Dit moet niemand zoo opvatten, als wierd hier, door dit weg wijken des Heeren, van dit volk van Israël verstaan, zoo eene volkomene wegwijking van hen, waardoor Hij zoude ophouden, met Zijne alomtegenwoordigheid, en algemeene Voorzienigheid, onder hun te zijn; neen, want in dien zin kan God niet, uit eene plaats of land weg wijken, omdat Hij, door Zijne Goddelijke Voorzienigheid, en allesonderhoudende kracht, noodzakelijk altijd in, en door het geheele geschapend, moet werkzaam blijven, en alle dingen besturen, naar den raad Zijns Goddelijken wille. Immers, zoo getuigt Hij van zich zelve, Jerem. XXIII: 23, 24, *dat Hij een God is van nabij, en van verre, en dat Hij den hemel, en de aarde vervult.* Neen, het wegwijken des Heeren, van de tien stammen Israels, waarvan hier gesproken wordt, is van eene geheele andere natuur; dat beteekent niet anders, dan een wegwijken des Heeren, dat geschiedt, door eene ophouding, van Zijne genaderijke hulp, goedheid, zegen en bescherming omtrent een volk, als Hij Zijne genadige hand van hen aftrekt; Zijne gunst hun ontnemt en zoo dan, met Zijne zegeningen van hen afwijkt, zoodat zij Hem te

vergeefs, in gebeden en smeekingen, overal loopen zoeken. Want, dat valt zeer ligt, om te begrijpen geliefden! er kan geen heil, geen zegen of welvaren, van een volk wezen, of het moet van God, den Heere afkomen. Gevolgelijk moet den Heere dan, met Zijne goedheid, hulp en bescherming, nabij zoodanig een volk zijn, en in het midden van hun tegenwoordig. En waar dat zoo is, daar geniet een volk, alle tijdelijk en geestelijk welvaren, omdat het den Heere, met Zijnen zegen en bijstand, nabij zich heeft. Hierom is er nu niets gemeener in Gods Woord, dan dat alle heil, geluk en welvaren, doorgaans alleen daarin vervat en opgesloten wordt, dat God, de Heere bij, of met iemand is. Gelijk wij zoo den man Gods, Mozes, Israëls gelukzaligen staat, boven alle andere volken des aardbodems, daarin hebben hooren stellen, dat de Heere God dat volk zoo nabij was. Hieruit nu, kunnen wij klaarlijk begrijpen, wat het eigenlijk te zeggen is, wanneer de Heere van iemand, of van een volk of Land weg wijkt, dit namelijk, dat Hij ophoudt langer, met Zijne genaderijke gunst, zegen en bescherming bij, of in het midden van hetzelfde, tegenwoordig te zijn; dat Hij Zijne zegenende en beschermende hand er van aftrekt, en zoo een volk, geheel laat varen. Dit wordt anders, in de Heilige Schrift, ook wel genoemd, dat de Heere een volk *verlaat* of *begeeft*, als: Jerem. XXIII: 33, alwaar de Heere aldus zegt tot den Profeet: *Wanneer dan dit volk, of een Profeet of Priester, u vragen zal zeggende: wat is des Heeren last? zoo zult gij tot hen zeggen: wat last? dat Ik ulieden verlaten zal, spreekt de Heere.* En Psalm XCIV: 14, daar wij deze troostelijke belofte vinden: *de Heere zal Zijn volk niet begeven, noch Hij zal Zijne erve niet verlaten, enz.* Om nu te weten, wat er al toe behoort, als de Heere zoo van een volk weg wijkt, en hetzelfde begeeft en verlaat, en hoe dat eigenlijk geschiedt, zoo geeft maar acht geliefden! op al dit volgende: de Heere wijkt (1) in de eerste plaats van een Land of volk, als Hij op hetzelfde, wegens de zonden en goddeloosheden, nu eenen geruimen tijd, hardnekkiglijk bedreven, ten hoogsten vergramd en vertoornd, er Zijne liefde, gunst en genegenheid van komt af te trekken, en die

in afkeer, haat en vijandschap verandert; zoo dat Hij nu, zoo een Land of volk, dan ten hoogsten haat, en zich deszelfs vijand en tegenpartijder verklaart. Niet anders, dan wij lezen van den goddeloozen koning Saul, tot wien de gewaande profeet Samuel, aldus spreekt, 1 Sam. XXVIII: 16, *dewijl de Heere van u geweken, en uw vijand geworden is.* Dit gaat zoo altijd, door een noodzakelijk verband te zamen: als God van een volk, met Zijne gunst en genade wegwijkt, dan wordt Hij deszelfs vijand en tegenpartijder; gelijk wij dat zoo, van het Joodsche volk getuigd vinden, dat de Heere *hun, in een vijand verkeerd was*, en zelve tegen hen had gestreden, Jes. LXIII: 10. (2) Nog eens, God de Heere wijkt dan van een volk, wanneer Hij het berooft, van alle zegeningen, geluk en welvaren; niet slechts in het tijdelijke, maar ook en wel voornamelijk in het geestelijke. In het tijdelijke, wijkt de Heere weg, met Zijne zegeningen en weldadaden, als Hij al dat gene, dat in staat is om een volk, in het wereldlijke, gelukkig te maken en te doen bloeijen, van hen wegneemt; zoo dat zoodanig volk dan nu, te vergeefs zoekt naar welvaren en voorspoed, dewijl de Heere toch Zijne hand, daartegen verheft, en den zegen, in eenen vloek verandert, dan vervalt eerlang hun geluk, heerlijkheid, rijkdom, magt en vermogen; in een woord, alles wat dient, om een volk, in het tijdelijke, gezegend en gelukkig te doen zijn. Van zulk een wegwijken des Heeren, met Zijne milde zegeningen, uit het midden eens volks wordt gesproken, Jerem. XVI: 5, daar de Jehovah, van het Joodsche volk zegt: *Ik heb van dezen volke weg genomen, spreekt de Heere, mijnen vrede, goedertierenheid en barmhartigheden.* Doch, wel inzonderheid, wijkt de Heere van een volk weg, door hetzelfde te berooven, van alle geestelijke zegeningen, aan welken het eeuwig heil en geluk, van zoo een volk, gelegen is; gelijk als daar is (a) het wegnemen van alle genade- en bekeeringsmiddelen, die te voren in overvloed, waren bezeten geworden; wanneer de Heere het volk berooft, van de zuivere waarheid en Godsdienst, van Zijn dierbaar Woord, deszelfs prediking van getrouwe en ijverige Leeraars en herders, en van andere vrome en Godvruchtige lieden, waardoor in korten tijd, alles vervalt, in

eene jammerlijke en beklagelijke onwetenheid, zorgeloosheid, laauwheid; in een woord, in eene uiterste boosheid en onbekeerlijkheid, zonder dat er eenige, de minste hoop van beterschap of herstelling te wachten is. (b) Wijkt de Heere van een volk, in het geestelijke, als Hij van, en uit het midden van hen, Zijnen Heiligen Geest zelve wegneemt, met deszelfs genaderijke werkingen, zoo dat er geene bekeering, noch inwendige genade meer gevonden wordt, maar eene algemeene geesteloosheid, en verharding in het kwade, waardoor vast, de een voor, de andere na, in zijne zonden komt te sterven, en henen gaat, naar een eeuwig verderf. Nog al meer (c) de Heere wijkt nog van een volk, wanneer Hij zoodanig een volk nu dus, van alle tijdelijke en geestelijke zegeningen beroofd hebbende, verder geheel en al, aan zich zelve overgeeft, en aan hunne onbekeerlijkheid en verhard harte, trekkende Zijne hand, ten eenemaal van hen af, latende hen zoo wandelen, naar hun eigen goeddunken, zonder in het minste meer te doen of aan te wenden, tot hunne bekeering en behoudenis; gelijk wij dat zoo vinden Hozea IV: 17, daar God zelve aldus spreekt, van de tien stammen Israels: *Ephraïm is vergezeld met de afgoden; laat hem varen!* En Psalm LXXXI: 13, daar de Jehovah, van dat zelfde volk getuigt, dat *Hij het had overgegeven, in het goeddunken huns harten, dat zij wandelen in hunne raadslagen.* En nog hebben wij het hier niet alles; God de Heere wijkt (d) van een volk weg, wanneer Hij hun onttrekt alle hulp, bijstand, bescherming en verlossing, hen latende zitten in alle hunne rampen en tegenspoeden, en ten prooi van hunne vijanden, zonder zich, in het minste, meer met hen te bemoeijen, of zich over hunnen ongelukkigen en bedroefden toestand te bekreunen, gelijk de Heere zoo, van den goddeloozen koning Saul afweek, hem latende van alle kanten benaauwen en bestrijden, door de Philistijnen, zonder hem, in het minste te helpen, bij te staan of te verlossen. Zoo wijkt de Heere dan van zulk een volk ook geheel af, laat hen over ten prooi van hunne rampen, en van hunne vijanden, tot dat zij eindelijk geheel omkomen en vernield worden. (e) En om hier geene meerdere bijzonderheden op te halen, de Heere wijkt ten laatsten van

een volk weg, als Hij zich ten eenemaal verbergt, voor alle hunne smeekingen en gebeden, zoo dat, hoe zeer zij in hunne benaauwdheid, tot Hem ook om hulp, bijstand en genade roepen, Hij nogtans, naar dit hun ge-roep niet hoort, maar Zijne ooren voor het zelve stopt. Zoo vinden wij dat bedreigd Spreuken 1: 26 enz., daar de Heere aldus tot de goddeloozen spreekt, die langen tijd hardnekkig, alle Zijne vermaningen hadden tegengestaan en verworpen: *Zoo zal ik ook in u lieder verderf lagchen; Ik zal spotten wanneer uwe vreeze komt; wanneer uwe vrecze komt, gelijk eene verwoesting, en uw verderf aankomt, als een wervewind; wanneer u benaauwdheid en angst overkomt, dan zullen zij tot Mij roepen, maar Ik zal niet antwoorden; zij zullen Mij vroeg zoeken, maar zullen Mij niet vinden.* Ziet daar geliefden! op zoodanig eene wijze is het, dat de Heere in Zijnen toorn, van een Land of volk weg wijkt; zoo trekt Hij Zijne hand, van een volk af, en verlaat hetzelve. Doch, hier moet wel worden aangemerkt, dat zoo eene verlating en wegwijking des Heeren, niet haastig en terstond, in een oogenblik geschiedt; neen, maar zeer langzaam, en dan nog allengskens, gelijk als bij trappen. Eerst laat de Heere zoo een volk, eenen geruimen tijd te voren, met allen ernst waarschouwen, hen tot beterschap en bekeering vermanen, met bedreiging, dat Hij van hen zal wegwijken, en hen verlaten, als zij hardnekkig in hunne goddeloosheid komen voort te gaan, zonder naar Hem te hooren. Wanneer nu het volk daar niet naar luistert; maar des Heeren bedreigingen en vermaningen, op eene aanhoudende wijze bespot en veracht; dan komt Hij eindelijk, en wijkt gelijk wij gezien hebben, al van langzamerhand, van zulk een volk; evenwel niet, zonder hetzelve, nog al gedurig tot inkeer, en tot afstand van hunne goddeloosheid, ernstig te laten vermanen, met belofte, dat Hij dan ook tot hun, met Zijnen zegen en genade, weder zal terugkeeren, en niet verder van hen zal wijken. Doch, als nu de Heere eindelijk ziet, dat alle middelen van bekeering, door Hem aangewend, geheel en al vruchteloos, en te vergeefs zijn; dat het volk naar Hem niet wil hooren, maar Zijne vermaningen en bedreigingen bespot en veracht, en dat zij hand over hand, in allerhande boosheid en

goddeloosheid toenemen, dan komt Hij ten laatsten, en wijkt van zoodanigen volk ten eenemaal af; dan verlaat Hij hetzelve geheel, gelijk wij gezien hebben. En zulk een vreesselijk en rampzalig oordeel, lag hier nu ook besloten, over de tien stammen Israëls, wegens hunne vuile afgoderijen, en menigvuldige gruwelen, die zij bedreven, en waarin zij nog dagelijks booser en hardnekkiger wierden; want zoo spreekt de Heere hier: *Want ook wee hen! als Ik van hen zal geweken zijn.* Het is eene manier van spreken, bij veronderstelling; doch die niet duister, eene openlijke bedreiging in zich bevat dat de Heere waarlijk, van de tien stammen Israëls zoude wegwijken, bij aldien zij dus, in hunne boosheid en gruwelen, verder kwamen voort te gaan: want deze is Gods gewone handelwijze, gelijk wij gezien hebben, dat Hij eerst eenen geruimen tijd te voren, Zijne oordeelen bedreigt, eer Hij die werkelijk uitvoert. En zoo geven deze woorden, *als Ik van hen zal geweken zijn*, dan niet duister te kennen, dat de tijd eens stond geboren te worden, op welken de Jehovah, zoodanig van Israël zou wegwijken. En helaas! wat waren zij dan niet, ten allerhoogsten rampzalig en ongelukkig! want deze wegwijking des Heeren, is het allerzwaarste en verschrikkelijkste oordeel, dat een volk of Land kan overkomen. Hoort! wat er de Heere zelve van zegt! Hij roept om, of van wegen dit aanstaande zwaar oordeel, reeds vooraf een naar *wee* uit, over het volk van Israël, zeggende: *wee hun* enz.

Gezien hebbende, het verschrikkelijk oordeel des Heeren, dat eens zekerlijk, over de tien stammen van Israël stond te komen, moeten wij nu verder gaan beschouwen en overwegen, den aller rampzaligsten staat der Israëlieten, onder dat zware oordeel. De Jehovah drukt dat uit, door op dusdanige wijze een naar, en beklagelijk *wee* over hen te spreken, zeggende: *want ook wee* enz. *Wee* is een woord van zware bedreiging, zeer gemeen in de Heilige Schrift; waardoor, gelijk als een zamenloop, van allerhande zware oordeelen, beklagelijke rampen en onheilen, die over iemand staan te komen, worden uitgedrukt, die al te groot en te veel zijnde, om achter malkanderen genoemd en opgeteld te worden, daarom, door dat eene woord van beroerde ontzetting, worden zamen gebonden en uit-

gedrukt. En zoo geeft dit woord dan niet anders te kennen, dan iemands jammerlijken, beklagelijken en rampzaligen toestand, waarin hij of reeds is, of nog in het vervolg door des Heeren slaande hand, staat te komen. En zoo moet het hier nu mede genomen worden, voor eene allerlevendigste en krachtigste vertooning en aanduiding, van der Israëlieten, geheel rampzaligen, jammerlijken en ongelukkigen toestand, in dien tijd, wanneer God, de Heere dus van hen zou weggeveken zijn, en waarlijk, dit stuk behoeft geene zeer breede, of lange verklaring; een ieder begrijpt ligtelijk, dat onder alle plagen en oordeelen Gods, deze de allerswaarste en verschrikkelijkste is, dat Hij zoodanig, zoo als wij gezien hebben, van een Land of volk wegwijkt, en hen geheel begeeft en verlaat. Droeviger of jammerlijker toestand voor een volk, kan er niet bedacht worden! want let, en geeft maar eens acht, op dit volgende! als de Heere van een volk, met Zijne genade, hulp en bescherming geweken is, dan moet hetzelfde aanstonds noodzakelijk vervallen, in den elendigsten en rampzaligsten staat, die er zijn kan, beide in het lichamelijke en in het geestelijke. In het lichamelijke, komt en geraakt zoo een volk dan, in eenen zeer ongelukkigen en rampzaligen staat, door dien het van dat oogenblik af, geheel versteeken en ontbloot wordt, van al datgene dat dient, om een volk gezegend en gelukkig te maken; want (1) zoo ras, als de Heere dus geheel van een volk geweken is, verliest het aanstonds al deszelfs luister en uitwendige heerlijkheid, en het wordt een veracht en versmaad volk, zonder eenig aanzien of achting meer te behouden, bij andere volken; gelijk wij dit zoo, van de Joden getuigd vinden, Jerem. VI: 30, daar God zelve, aldus van hen spreekt: *men noemt ze een verworpen zilver, want de Heere heeft ze verworpen.* (2) Een volk van hetwelk de Heere zoo geheel geweken is, verliest ook terstond al deszelfs sterkte, magt en vermogen, even als wij lezen van Simson, dat hij zijne sterkte en kracht verloor, nadat de Heere van hem geweken was, Rig. VI. En geen wonder! want dewijl God alleen de sterkte, hulp en bijstand van een volk is, en er geene andere magt is, dan van Hem, zoo valt het ligt te begrijpen, dat de Heere niet zoo ras weg wijkt, of die

sterkte van Hem wijkt ook aanstonds weg; gelijk wij zulks ook al wederom, van het Joodsche volk, vinden aangeteekend, Ezech. XXIV: 25, *dat de Heere van hun de sterkte zou wegnemen.* (3) Nog al meer, als de Heere van een volk geheel is weggeweken, dan wordt zoo een volk aanstonds, aan alle onheilen, rampen en kwaden blootgesteld; dan houdt deszelfs tijdelijke zegen en voorspoed geheel op; het welvaren, daar een volk van bestaan moet, vermindert dan, en neemt dag op dag, grootelijks af; het Land geeft dan zijne vruchten en inkomsten niet meer, maar het houdt die in; *men wacht dan naar vrede, maar daar is niets goeds.* Jerem. XIV: 19; alle zegen verandert dan geheel in vloek; eene groote menigte van kwaden en rampen, worden dan, onder zoo een volk gezonden; gelijk als daar zijn: wreede hongersnooden, verslindende pestilentiën, al vernielende oorlogen, jammerlijke armoede en gebrek, en honderd andere plagen en oordeelen des Heeren, waardoor zoo een volk, al van langzamerhand, gelijk als verteerd wordt. Zoo vinden wij het al wederom, aan het volk van Israël bedreigd, Deutr. XXXI: 17, daar de Jehovah aldus van hen spreekt: *zoo zal mijnen toorn, ten dien dage, tegen hetzelfde ontsteken; en Ik zal ze verlaten, en mijn aangezicht van hen verbergen; en vele kwaden en benaauwdheden, zullen het treffen, dat het te dien dage zal zeggen: hebben mij deze kwaden niet getroffen, omdat mijn God in het midden van mij niet is?* (4) Eindelijk, wanneer de Heere dus geheel van een volk komt weg te wijken, dan wordt zoodanig een volk daardoor, gelijk als overgegeven, tot een prooi en roof, aan deszelfs vijanden; die vallen dan van alle kanten, met groot geweld, op hetzelfde aan; en dewijl te gelijk met den Heere, alle welvaren, magt en sterkte, te gelijk van hen geweken is, zoo moet noodzakelijk volgen, dat de vijanden zulk een volk, in korten tijd, geheel vernielen, en te onder brengen; want zoo vinden wij dat al wederom, in de Heilige Schrift, wanneer de Heere van een volk wegwijkt, en hetzelfde verlaat, dat Hij het dan ook te gelijk geheel in de handen van den vijand overgeeft, als 2 Kon. XXI: 14, daar de Heere ons aldus, sprekende in Zijnen toorn voorkomt: *Ik zal het overblijfsel mijns erfdeels verlaten, en zal ze in de hand, hunner vijanden geven; en zij zullen*

*tot een roof, en plundering worden van alle hunne vijanden, enz. Ziet! zoo droevig en jammerlijk, is het geschapen geliefden! in het tijdelijke en ligchamelijke, met een volk, dat van God, den Heere verlaten is, en van hetwelk Hij is weggeweken. Doch, dit alles is nog niets, in vergelijking van den naren, en rampzaligen toestand, van zoodanig een volk, in het geestelijke; dat is nog wat anders te zeggen, om dat het de eeuwige zaligheid, en behoudenis raakt daar het alles aan gelegen is; want zoo ras verlaat de Heere een volk niet geheel en al, of ziet! aanstonds sluit Hij hun de deur, voor de zaligheid, gelijk als toe; Hij neemt van hun weg, gelijk wij gezien hebben, niet alleen alle de middelen van genade, maar ook te gelijk Zijnen Heiligen Geest, waardoor zoo een volk, aan de onbekeerlijkheid, en de verharding huns harten, ten eenemaal wordt overgegeven, zoodat er geene ware Godzaligheid, noch deugd meer in het midden van hen gevonden wordt; maar de boosheid en goddeloosheid, nog dagelijks, hand over hand; onder hen toenemende, zoo krijgt de Satan, met de wereld, geheel alle magt en vermogen, over zulk een volk; want dat volgt malkanderen, zoo ras de Heere iemand geheel verlaat, en van hem afwijkt, komt hij aanstonds, in des satans magt en heerschappij; gelijk het zoo geschiedde, met den goddeloozen koning Saul, van wien wij lezen 1 Sam. XVI: 14, *dat de Geest des Heeren van hem week, en dat een booze geest van den Heere, hem verschrikte.* Dus beheerscht de satan zoodanig een volk voortaan ook geheel, naar zijnen wille, en doet het van kwaad tot kwaad, van erger tot erger voortgaan; en wat is er rampzaliger staat, dan te zijn in de magt, en overgegeven in de handen van den satan? Dat gaat immers alle ellenden zeer verre te boven? Van de zoodanigen mag billijk geroepen worden, gelijk er staat Openb. XII: 12, *wee den genen, die de aarde bewonen! want de duivel is tot u afgekomen.* Een volk dat zoo van God verlaten, en aan den duivel is overgegeven, dat heeft immers niet anders te verwachten, dan een gewis en eeuwig verderf, na dit leven, beide van ziel en ligchaam; en dat is immers de allerhoogste rampzaligheid, daar een mensch toe komen kan, gelijk een ieder, die het gewigt van eene eeuwige za-*

ligheid of verdoemenis, op het harte draagt, zeer ligt zal kunnen begripen?

Wat dunkt u nu, mijne vrienden! als tot verstandigen spreek ik; oordeelt gij zelve! blijkt niet uit allen dezen klaarlijk, dat er wel degelijk een rampzalig wee, mag uitgeroepen worden, over een volk, daar God, de Heere van weg geweken is? Mag men dat nare wee, niet wel eens, en meermalen herhalen, en luide roepen: wee! wee! wee! een volk of land, wanneer de Heere hetzelfde komt te verlaten, en daarvan komt weg te wijken? Voorzeker ja! zoo er ergens een wee mag worden uitgeroepen, het is billijk alhier. En daarom, te regt bedient de Jehovah, er zich nu mede van, op deze plaats, om den tien stammen van Israël, hunnen ellendigen en rampzaligen staat, aan te kondigen, wanneer Hij alzo, met Zijne goedheid en genade, van hen zou weggeweken zijn. En let wel! op den zonderlingen ernst en nadruk, van Jehovah's reden! Hij zegt niet, zoo maar in het gemeen, en blootelijks weg, *wee hun!* enz. Neen, maar Hij roept met groote nadruk: *want, ook wee hun* enz. De woordjes *want ook*, kunnen gevoeglijk vertaald worden door, *gewisselijk ook*; en dan dienen zij, tot eene krachtige bevestiging, van der Israëlieten, rampzaligen toestand, onder dit vreesselijke oordeel Gods; als wilde de Heere zeggen: *gewisselijk, voorzeker ook wee hun!* enz. Zoo dat deze onze woorden, dan hiermede, aan de voor gaanden worden zamen gebonden en vastgeknoot. Daar had de Jehovah bedreigd, dat Hij het volk Israël eens, wegens hunne boosheid, zwaarlijk zou komen bezoeken, en hun van hunne kinderen beroven, zelfs als zij die nu al groot gebragt hadden, zoo dat die nu niet meer, onder de menschen zijn zouden. Doch, hier mede houdt Zijne straffe bedreiging, nu nog geenszins op; neen, de Heere vergroot die, in onzen verhandelnden Tekst, nu nog merkelyk, met te voorzeggen, dat Hij zelfs eens geheel van hen zou wegwijken, en dat zij dan ten hoogsten ellendig en rampzalig zouden zijn, roepende: *want, of anders, gewisselijk ook wee hun!* enz. Als wilde Hij zeggen: niet alleen zal Ik de heerlijkheid van Israël weg nemen, en hen van hunne kinderen beroven, ofschoon zij die al groot gebragt hadden; maar, Ik zal zelfs, om hunne aanhoudende boos-

heid, en goddeloosheid, hen eens geheel verlaten, en van hen wegwijken; en wee hun! als Ik dat zoo kom te doen; gewisselijk, dan zullen zij het ongelukkigste en rampzaligste volk zijn, van de geheele wereld. En om er dit nu verder, nog met een woord bij te voegen, niemand denke, dat deze woorden des Heeren, zoo maar eene losse en ijdele bedreiging zijn geweest; neen, ganschelijk niet, mijne vrienden! Toen de tijd, tot uitvoering van Jehovah's vreesselijk wraak-oordeel bestemd daar was; toen Israëls gruwelen en goddeloosheid, ten hoogsten top gestegen waren, heeft de Heere gedaan, hetgene Hij alhier, zoo ernstig bedreigt; omtrent een groote honderd jaren, na dit geprofeteerde van Hozea, gebeurde het, dat de Jehovah ziende, dat nu de maat, van der Israëlieten goddeloosheid vervuld was, Hij van de tien stammen geheel weg week, en met hen eensklaps eene voleinding maakte, door middel van Salmanasser, den koning van Assyriën, dien Hij tegen Israël verwekte. Deze vorst viel, met een geweldig heirleger, in het land der Israëlieten; en na eene driejarige belegering, nam hij eindelijk deszelfs hoofdstad Samaria in, die tot nog toe, de Rijks-zetel was geweest, van de koningen van Israël, voerde de stammen gevankelijk, uit hun land met zich naar Assyriën, alwaar hij ze verdeelde, en deed wonen als zijne slaven in Halah, en Habor, aan de rivier Gazan, en in de steden der Persen en Meden, daar zij toen vele jaren, in slavernij hebben geleefd; en eindelijk meestendeels, zijn zij, gelijk als versmolten en te niet geloopt, uitgenomen eenigen, die naderhand weder naar hun land werden terug gezonden. Zoo maakte Salmanasser dan een einde, van het koninkrijk van Israël, na dat het, van Salomons dood afgerekend, onder hunne bijzondere koningen, afgescheiden van die van Juda gestaan had, een tijd van 254 jaren. Leest het wederom, als gij te huis gekomen zijt, met aandacht na Toehoorders! gij kunt het alles beschreven vinden 2 Kon. XVII. Ziet! zoo heeft de Heere dan, deze Zijne bedreiging, in allen deele uitgevoerd; zoo is Hij waarlijk geheel van de tien stammen Israëls geweken, en heeft hen, ten eenemaal, in de handen hunner vijanden overgegeven. En niet lang daarna, week hij ook weg, van de twee andere stammen, Juda en Benjamin,

die overgeevende in de handen, van den koning van Babel. En zoo was het nu dan gedaan, met het geheele volk; met alle de twaalf stammen, waarvan er tien in slavernij zaten in Assyrien, en de twee overigen in Babel. En op die wijze heeft zich God, de Heere, over dit boosaardig en goddelooze volk, dan nu gewroken.

Het is alreeds meer dan tijd, dat wij al dit verhandelde, nu eens wat nader, op ons zelve gaan overbrengen en toepassen, naar de gelegenheid des tijds. Daar blijken deze drie voorname waarheden bijzonderlijk uit: (1) Dat het zwaarste en schrikkelijkste oordeel, dat over een Land of volk, of over iemand in het bijzonder komen kan, is dat God weg wijkt, met Zijnen Goddelijken zegen, Geest en genade. (2) Dat de Heere God dit zware oordeel niet zendt, dan na vele voorafgaande vermaningen, bedreigingen en waarschouwingen, door Zijne dienaren en gezanten, die Zijn Woord tot de menschen spreken. (3) Dat de Heere Zijne bedreigingen dan ook, met der daad vervult en waar maakt, en van de menschen afwijkt, en een Land of volk geheel verlaat, wanneer de menschen, naar Zijne dienaren niet willen hooren, maar al even zeer voortgaan, in hunne zonden en opbekeerlijkheid. (4) Nogtans is dit ook waar, dat als God nu Zijn vreesselijk oordeel, begint werkstellig te maken en uit te voeren, dat Hij dan niet aanstonds, of in een oogenblik, zoo geheel en al van een zondig Land of volk wijkt; neen! maar de Heere doet zulks allengskens, en wijkt al van trap tot trap, gaande al met langzame treden den Lande uit, en verlaat ons zoo, al hoe langer hoe meer. En als dit zoo van den Heere geschiedt, zoo wordt het van de zondaars, in het minste niet gemerkt, noch in acht genomen; want naarmate de Heere al meer en verder, met Zijnen Geest, zegen en genade, van hen wijkt en henen gaat, worden de zondaars hoe langer hoe geruster, laauwer, zorgeloozer, verstokter en goddeloozer, en zij worden des Heeren gemis en vertrek van hen, niet eer regt gewaar, voor dat de Heere geheel, en te eenenmaal van hen gegaan en geweken is, en dat hen alle die plagen en zware oordeelen komen te treffen, die God dan, als een vijand, en een vertoornd en grimmig wreker, over hun brengt. Nu, och! of deze dingen niet alreeds gansch waarachtig waren geworden

van ons Land en Kerk in het gemeen, en ook van deze plaats in het bijzonder! (1) Het is maar al te zeker mijne vrienden! dat God de Heere, groote en onbeschrijfelijk heerlijke weldaden, zoo geestelijke als tijdelijke, van den beginne af, aan ons land bewezen heeft, hetzelfde zoo wonderbaarlijk, en met Zijnen magtigen arm verlossende, uit het anti-christische Babel, en uit de Spaansche tirannij of dwingelandij; en hetzelfde gansch zeer verheffende en verhoogende, geestelijk en lichamelijk; zoodat de Heere ook van ons, en van ons Land zegt, volgens vers 10. *Ik vond Israël als druiven in de woestijne* enz. (2) Ook is het zeker, dat wij al van den beginne, zwaarlijk tegen God, den Heere hebben gaan zondigen; en dat Nederland al vroeg, zich tegen God, die hetzelfde zoo wonderbaarlijk verlost en verhoogd had, ganschelijk heeft aangekant; zoodat ook op ons, en op onze vaders past, hetgene er staat vers 9. (3) Daarbij is het ook zeker, dat God de Heere ons, van tijd tot tijd zwaarlijk, door Zijne dienaars, die Hij tot ons zond, heeft laten bestraffen; en ons Zijnen toorn en oordeelen heeft laten betuigen, ons bekend makende, dat Hij geheel van ons wijken zoude, indien wij ons niet bekeerden van onze zonden. (4) Het is verder almede geheel zeker, dat wij ons tot den Heere, geenszins in waarheid en opregtheid bekeerd hebben; maar dat het volk van Nederland, al van tijd tot tijd, hoe langer hoe zondiger, schuldiger en goddelooser geworden is; en dat de zonden van Nederland, van jaar tot jaar, gansch zeer zijn toegenomen en aangewassen, zoodat de Heere menigvuldige plagen, en allerhande zware oordeelen en bezoeken, over ons en ons Land, heeft moeten uitstorten, dewelken alle op te halen niet doenlijk is. Nogtans zijn wij daardoor, niet het minste gebeterd; maar de ongerechtigheden, zonden en goddeloosheden des lands, zijn al meer en meer: en onder Gods slaande, en onder Zijne zegenende hand, gansch zeer toegenomen. (5) Eindelijk is het mede ook geheel waarachtig, dat de Heere God, om alle dezen, nu zeer, en ten hoogsten, op ons en op ons land is vertoornd geworden, en dat Hij alreeds Zijn vreeselijk oordeel, over ons heeft beginnen te vervullen, met op eene zeer zichtbare wijze van ons, en ons Land te wijken, al sedert omtrent vijftig jaren herwaarts;

en dat Hij, o! zware bezoeking! nog dagelijks, hoe langer hoe meer en verder van ons wijkt. De Heere is van ons alreeds grootelijks geweken (a) in het tijdelijke, met Zijnen zegen en genade. Hij bezoekt ons land hoe langer hoe meer, met zware oordeelen, waardoor deszelfs voorspoed en welvaren, nu alreeds zoodanig is afgenomen, dat het niet te zeggen is, hoe droevig en ellendig het in dezen, nu alreeds met ons Land gesteld is. (b) Doch dit is nog maar het geringste; maar helaas! de Heere is alreeds ook grootelijks van ons en ons Land geweken, in het geestelijke met Zijnen Heiligen Geest, Licht en genade; want (1) daar is alreeds eene algemeene laauwheid, zorgeloosheid, onbekeerlijkheid en verstoktheid in, en door ons gansche Land gekomen, onder grooten en kleinen, jongen en ouden, Overheden en onderdanen, Leeraars en gemeenten, alles ligt nu bijna reeds, in eenen diepen slaap van zonde en goddeloosheid gedompeld; en de getrouwen in den Lande, zijn zeer weinigen geworden. (2) Het licht van des Heeren waarheid, is reeds boven mate zeer, onder ons verdonkerd geworden, en schijnt nu maar zeer flauw op den kandelaar; onze ware Gereformeerde Leer begint reeds gansch jammerlijk te struikelen op de straten; de oude zuiverheid, eenvoudigheid en geestelijkheid onzer Leere, wordt bijna niet meer onder ons gevonden; overal breken de dwalingen, nieuwigheden en vleeschelijke wijsheid, onder ons door; en onze Gereformeerde Leer is nu, bij velen in onze kerk, als wat vreemds geworden. (3) Met de prediking van des Heeren Woord, en de andere middelen der genade, is het nu gansch ellendig gesteld. Onder de Leeraars, vindt men er maar weinigen, die waarlijk den Heere vreezen, en die zich, op de zaligheid en eeuwige behoudenis van onsterfelijke zielen, met ernst toelagen. De meesten leggen het maar alleen toe, op een deel ijdele letterkennis; maar geenszins op ware praktijk, geloof en Godzaligheid. Weinig Leeraars doen naar behooren onderzoek, op der menschen staat, en op de opregtheid van hun geloof, boetvaardigheid en bekeering. Ook zijn de predikingen van Gods Woord, en de middelen der genade, nu grootelijks vruchteloos en ongezegend, doordien de Heere zoo grootelijks, met Zijnen Heiligen Geest, van ons

is begonnen te wijken. Jaar en dag wordt er gepredikt, in de gemeenten, eer er een eenig mensch door bekeerd wordt. De menschen blijven blind, doof, stom en dood, omdat de Heere Zijnen Heiligen Geest, als een regtvaardig oordeel, nu komt in te houden. (4) Alle Godsdienst hier te Lande, is nu laauw, sleurig, ijdel, hart- en geesteloos, en wordt van de meesten grootelijks bespot en veracht, omdat de Heere reeds zeer verre, met Zijnen Geest van ons geweken is. De dag des Heeren wordt op de schrikkelijkste wijze, hier en overal, door het gansche Land ontheiligt; en alle de heilige instellingen van Gods Woord, worden algemeen, van de meesten, grootelijks veracht en verwaarloosd. (5) Zelfs des Heeren volk is, in dezen geesteloozen tijd, almede ten hoogsten ijverloos, laauw en geesteloos geworden! Onder hen heeft wereldsgezindheid, lossigheid, ijdelheid, onboetvaardigheid en alle zonden, boven mate toegenomen; een teeken, dat de Heere ook almede helaas! grootelijks van Zijn volk, is begonnen te wijken. Scheuringen, twisten en verdeeldheden nemen nu onder hen, gansch zeer de overhand; en onder hen zijn vele snoode huichelaars en geveinsden. Ziet! dit, en nog zeer vele andere droevige zaken, zijn klare blijken, dat God de Heere alreeds zichtbaar, met Zijnen Heiligen Geest, van ons en ons Land, is begonnen te wijken. En wat is er nu anders te wachten, zoo de Heere voortaan, in Zijnen heiligen en regtvaardigen toorn, verder van ons wil wijken, dan (1) dat Zijn tijdelijken zegen dan ook, hoe langer hoe meer van ons, en van ons Land zal afgewend worden; en dat Zijne plagen en zware oordeelen over ons, in groote menigte, nu van jaar tot jaar, staan te komen; en dat God ons, door oorlogen, pestilentiën van menschen en beesten, hongersnooden, waterfloeden enz., allengskens meer en meer zal verbreken, en ons Land en deszelfs welvaren, daardoor doen te gronde gaan. Want wat zegen of voorspoed heeft ons Land toch nu te wachten, nu de Heere daarop reeds zoo zeer vertoornd is, en alzo verre van hetzelfde geweken is? (2) Wij hebben te wachten, dat de inwoners van ons Land, naar mate de Heere, met Zijnen Geest van hen wijkt, ook dies te zorgelooser, verstokter en goddelooser zullen worden; want wie zoude hen

toch bekeeren, als de Heere Zijnen Heiligen Geest van hen wegneemt, en Zijnen hemel voor hun toesluit? (3) Ja, wij hebben te wachten, dat de Heere eens, en voor altijd van ons wijken zal, en van elk in het bijzonder; en dat Hij ons, en ons Land, zal overgeven aan onze vijanden, tot eene verwoesting; en dat Nederlands staat en volk, dan eens geheel zal te gronde gaan, en dat wij gevankelijk zullen weggevoerd worden, onder de tirannij en slavernij van wreede, paapsche vorsten, waartoe tegenwoordig de weg voor ons, al schijnt gebaad te worden. En was het dan dit nog maar alleen! maar o! als de Heere zoo geheel van ons zal geweken zijn, en ons aan onze vijanden zal overgeven, dan zal Hij ons ook doen sterven en omkomen, in onze zonden; want dan zal Hij ons den Geest der bekeering, dien wij zoo lang versmaad en veracht hebben, geheel onthouden, en verstooten ons voor eeuwig, van Zijn aangezicht, in de helle, en in het eeuwig verderf. Want (1) als de Heere zoo geheel van ons zal geweken zijn, dan zal Hij niet willen tot ons wederkeeren. (2) Dan zal Hij ons gebed niet hooren, maar dat verwerpen; om dat wij Hem, en Zijne vermaningen en bestraffingen, niet hebben willen hooren. (3) Dan zal Hij geen het minste medelijden met ons hebben; maar Hij zal in ons verderf lagchen enz.

Och! of dit alles dan nu nog eens, van ons mogte in acht genomen worden, door Gods ontfermende genade! (1) Och! of wij hier nog eens, tot een regt gezigt mogten komen, van onze zonden, goddeloosheid, en rampzaligen staat! (2) Och! of wij nog eens ernstig, daar over bedroefd, verlegen en verslagen mogten worden! (3) Och! of wij voor Gods aannaderend, verschrikkelijk oordeel, nog eens regt bevreesd mogten worden! (4) Och! of wij nog eens, een regt medelijden mogten hebben, met ons zelven, en met de zaligheid, van onze onsterfelijke zielen, en met het welvaren, en het behoud van ons Land, en van onze arme kinderen na ons! (5) Och! of wij ons nog eens, in ware ootmoed en boetvaardigheid onzes harten, van wegen onze zonden, voor den Heere mogten vernederen! (6) Och! of wij Hem nog eens, in en door een waar geloof, om genade, verzoening en bekeering, gansch ernstig mogten aanroepen! (7) Och! of wij den Heere eens regt

mogten in de roede vallen, en Hem vurig en geloovig bidden, dat Hij toch voortaan, niet verder van ons, en ons Land mogt wijken; maar met Zijne genade, Geest, zegen en goedertierenheid tot ons mogte wederkeeren!

Och! of wij (1) het *alle te zamen* mogten doen! dat er de een den anderen eens ernstelijk toe mogte opwekken! (2) Och! of de meerderen onder ons, mogten voorgaan, en dat de minderen mogten volgen! (3) Och! of wij het alle, opregt mogten doen, en dat de Heere daartoe ons allen, Zijnen Heiligen Geest gave! (4) Och! of wij het in tijds mogten doen, en zonder langer uitstel, (a) nu de Heere nog niet geheel van ons geweken is! (b) nu Hij nog tot ons wil wederkeeren, (c) nu Hij onze gebeden nog wil hooren, (d) nu Hij ons nog roept en vermaant tot bekeering, en ons Zijnen Geest en genade nog aanbiedt! Amen.

BIDDAGS-PREDIKATIE.

UIT

P S A L M LXXXV: 2.

Gij zijt Uwen Lande gunstig geweest Heere!

De Heere onze God, en barmhartige hemelsche Vader, is van den aanvang der wereld af gewoon, allerhande middelen te gebruiken, tot zaligheid en tot bekeering der zondaren; want Hij is een genadig en barmhartig God, en Zijne liefde tot de menschen, en tot hunne eeuwige behoudenis is zeer groot. Hoort wat de Heere daar zelve van uitroept, tot den Profeet Ezechiël, Kap. XXXIII: 11, *zegt tot hun*, te weten tot het goddelooze volk der Joden, dat als wanhopig, onder den last hunner ongeregtigheden, en booze gruwelen, lag te versmachten, *zoo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere, Heere, zoo ik lust hebbe in den dood des goddeloozen; maar daarin heb ik lust, dat de goddelooze zich bekeere van zijnen weg en leve. Bekeert u! bekeert u, van uwe booze wegen! want waarom zoudt gij sterven, o huis Israëls?* En hiertoe, om de bekeering en behoudenis van een zondig volk te bereiken, is de Heere nu gewoon; velerhande, zeer krachtige middelen te gebruiken, en in het werk te stellen. Soms gebruikt Hij daartoe zware kastijdingen en oordeelen; allerlei drukkende plagen en bezoeking, die Hij brengt over een zondig land en volk, ten einde, om hen te tuchtigen, en tot inkeer te brengen. Even als een vader, die zijn wederspanning kind kastijdt, en dat hardelijk, opdat hij hetzelfde hierdoor mogt beteren, en door gevoelige slagen, van zijnen verkeerden weg, indien mogelijk afbrengen; dat het leere zijnen vader vreezen, en naar